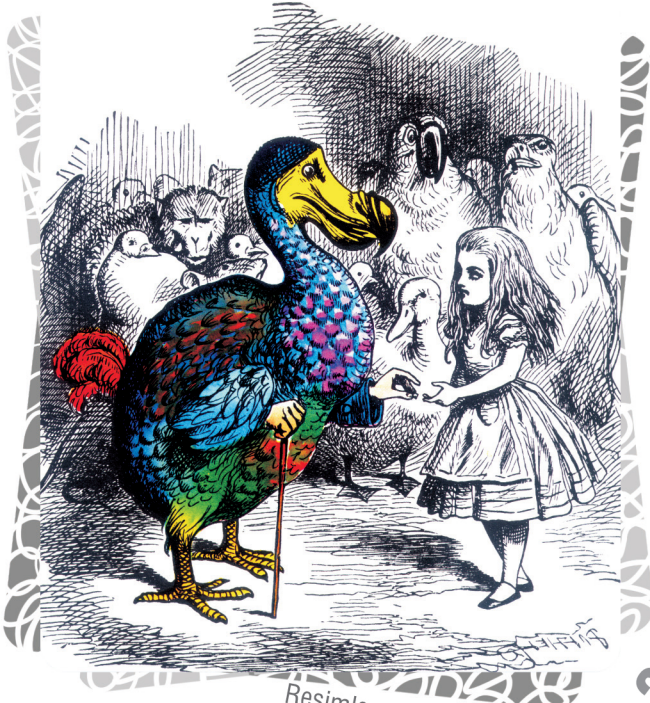

Lewis Carroll
ALICE HARİKALAR
ÜLKESİNDE

Çeviren: Tomris Uyar

Resimleyen: John Tenniel

24. basım

Lewis Carroll
ALICE
HARİKALAR
ÜLKESİNDE

Çeviren: Tomris Uyar ■ Resimleyen: John Tenniel

Yayın Koordinatörü: İpek Şoran
Düzeltili: Fulya Tükel
Kapak ve İç Tasarım: Gözde Bitir Tufan
Tasarım Uygulama: Filiz Arslan

I. Basım: 1992

24. Basım: 1000 adet, Kasım 2023

ISBN 978-975-07-0614-1

Alice's Adventures in Wonderland, Lewis Carroll

© Can Sanat Yayınları A.Ş., 1992

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak
kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni
olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Can Sanat Yayınları Yapım ve Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.
Yayıncı Sertifika No: 43514

Maslak Mh. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza No: 9/25 Sarıyer, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 89 Faks: 252 72 33

cancocuk.com cancocuk@cancocuk.com

Baskı ve Cilt: BPC Matbaacılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Sertifika No: 48745; Adres: Cevizlik Mah. Hüsreviye Sok.
Erşen İş Hanı No:15 Kat:3-38 Bakırköy, İstanbul

Bu kitabın sahibi:

**Yazarın yayınevimizden çıkan
diğer kitabı:**
AYNANIN İÇİNDEN

Lewis Carroll

27 Ocak 1832'de İngiltere'nin kuzeyinde dünyaya geldi. Asıl adı Charles Lutwidge Dodgson olan Lewis Carroll, Oxford Koleji'nden dereceyle mezun oldu ve matematik alanında doçentlik unvanı aldı. 1862 yılında yazmaya başladığı Alice Harikalar Ülkesinde'nin kahramanı, okul müdürünün ortanca kızı Alice'ti. Alice Harikalar Ülkesinde ve 1872'de devamı olarak yazdığı Aynanın İçinden kısa sürede klasikler arasına girdi. Kendi adıyla yazdığı pek çok şiirin yanında matematikle ilgili eserler de vermiştir. Yaşamının büyük bölümünü İngiltere'nin kuzey sahillerinde geçirmiş, 1898 yılında da yine burada yaşama veda etmiştir. Whitburn'de anısına bir heykel dikilmiştir.

*Altın suyunda o ikindinin
Sürükleniyorduk aheste
Minimini ellerdeydi çünkü
Küreklerin ikisi de,
Ve şapkası kirazlı bir kaptan
Oturmaktaydı dümende.*

*Ah, insafsızlar, ah! O saatte!
Hava desen, ağır hikâye,
Zaten zor nefes alıyor adam,
Tutturulur mu masal diye!
Lakin üç şamatacıya karşı
Uykulu bitek ses neyliye!*

*İlki, o kaptan, zabit mi zabit,
"Başla!" diye buyruk verir;
Öbürü daha kibar, "İçinde
Saçmalık olsun," deyiverir;
Üçüncüsü de başka âlem,
Sözümü keser ikide bir.*

*Az sonra suspus kesilip birden
Başlarlar bir garip seyrana,*

*Ve o düş çocuğunun ardından
Düşerler düşlerin ardına;
Kurtla kuşla bir kaynaşırlar ki,
Kandılar sanırsın yalana.*

*Ve hayal kuyuları, anlata
Anlata suyunu çektikçe
Ve soluğu kesilmiş masalci ,
“Arkası yarın!” deyince
“Yarın şimdi!” diye çığırışlılar,
Şenlik, sanki kırk gün kırk gece.*

*Böyle böyle oluştu bu masal,
Dünyamızdaki bu Düşistan;
“Daha anlat! Daha anlat!” derken,
Kitabı ettik mi tamam!
Eve dönerken güle oynaya,
Güneş batıyordu batıdan.*

*Alis, bu gülibrişimden öykü,
Hanım ellerine emanet!
Batıp gitmiş bir adada tut ki
Derlendi bu solmuş demet,
Onu hülyalarınla iç içe
Çocuk belleğine nakşet!*

Türkçesi: CAN YÜCEL

Birinci Bölüm

Tavşan Deliğinden Aşağı

Irmağın kıyısında ablasıyla oturmaktan Alice'in canı sıkılmaya başlamıştı, üstelik yapılacak hiçbir şey de yoktu; ablasının okuduğu kitaba bir-iki kere şöyle bir göz atmıştı, ama ne resim görebilmişti ne de konuşma. "Peki ama, resimsiz, konuşmasız bir kitap neye yarar ki?" diye geçirdi içinden.

Acaba, bir çelenk yapmak için kalkıp papatya toplamaya değer mi, diye düşünürken (ne kadar düşünebilirse tabii, çünkü sıcaktan mayışmış, serseme dönmüştü), yanından pembe gözlü bir Tavşan koşarak geçti.

Bunda öyle şaşılacak bir şey yoktu; Alice, Tavşan'ın kendi kendine, "Eyvah, eyvah! Çok gecikiyorum!" diye mırıldanmasında da öyle şaşırtıcı bir yan bulamadı aslında (sonraları, bunlara şaşmaması gerektiğini düşündü ama, o anda her şey olağan gelmiş-

ti nedense); ne var ki Tavşan, yeleşinin cebinden bir saat çıkarıp baktıktan sonra hızlı adımlarla yürümeye başlayınca, Alice de ayağa fırladı. Şimdiye kadar ne yeleşini ne de yeleşinden çıkarabileceği saati olan bir Tavşan'a rastlamıştı! Öyle ya! Meraktan çatlayarak onun ardı sıra tarlaya doğru koştu. Tavşan tam çitin altındaki kocaman deliğe atlayacağı sırada yettiği ona.

Bir daha dışarı nasıl çıkabileceğini hesaplamaya kalmadan da kendini deliğe bıraktı.

Tavşan deliği bir süre geçit gibi uzuyor, sonra anınsızın dik bir eğimle aşağılara kıvrılıyordu; bu beklenmedik eğim yüzünden, Alice kendini durdurmayı düşünmeden, dipteki derin kuyuya yuvarlanıverdi.

Ya kuyu çok derindi ya Alice çok yavaş iniyordu; çünkü çevresine bakıp, bakalım bundan sonra neler olacak, diye düşünecek vakit buldu bol bol. Önce, aşağıya bakıp ineceği yeri kestirmeye çalıştı, gelgelelim karanlıkta

hiçbir şey seçilmiyordu; sonra kuyunun duvarlarına baktı, her yer dolaplarla, kitap raflarıyla doluydu. Geçerken, raflardan birinden bir kavanoz aldı; “PORTAKAL REÇELİ” yazıyordu kavanozun üstünde, ama ne yazık ki içi boştu; aşağıdan geçen birini öldürüveririm korkusuyla kavanozu atmak istemedi, hızla inerken önüne gelen başka bir rafa koydu.

“Eh!” diye düşündü Alice, “Böyle bir düşüşten sonra evdeki merdivenlerden yuvarlansam bana mısın demem! Bizimkiler amma cesur bulurlar beni! Tabii ya, damdan düşsem ağzımı bile açmam artık!” (Bu düşüncesi oldukça doğrudu aslında.)

Düş babam düş, düş, düş. Bu düşüş hiç mi sona ermeyecekti acaba? “Acaba şimdiye kadar kaç mil düştüm?” dedi yüksek sesle. “Herhalde dünyanın merkezine yaklaşıyor olmalıyım. Dur bakalım; galiba dört bin mil kadar aşağıda.” (Anlarsınız ya! Alice okulda buna benzer bir sürü şey öğrenmişti; gerçi, çevrede dediklerini duyacak kimse bulunmadığından bilgisini göstermek için çok iyi bir fırsat sayılmazdı bu, ama olsun!) “Evet evet, aşağı yukarı o kadar, ama kim bilir hangi enleme ya da boylama vardım?” (Alice, ne enlemin ne olduğunu bilirdi ne de boylamın; öyleyken söylenmesi güzel, büyük sözcüklerdi bunlar.)

Çok geçmeden yine kendi kendine konuşmaya başladı: “Acaba dünyanın öte yanına geçecek miyim? Baş aşağı yürüyen insanların arasına çıkmak amma

tuhaf olur ha! Zıtlıklar denilen...” (şimdi dediğini duyacak kimse olmadığına seviniyordu, çünkü doğru sözcük bu değildi galiba) “ama hangi ülkede olduğumu tabii sormak zorundayım onlara, değil mi? Bir dakika bayan, burası Yeni Zelanda mı, yoksa Avustralya mı? (Seslenirken, bir yandan da diz kırıp selam verdiğinizizi düşünün bir! Becerebilir misiniz?) Bayan da beni kim bilir ne bilgisiz bir kız sanacak! Yok yok, sormak olmaz: Belki bir yerde yazılıdır ülkenin adı, okurum.”

Düş babam düş, düş, düş. Elden ne gelir? Yine söylenmeye başladı ister istemez. “*Dinah* beni bu gece ne kadar arar.” (*Dinah*, kedisiydi.) “İnşallah çay vakti tabağına süt koymayı unutmazlar. Canım *Dinah*! Keşke burada, yanımda olsaydın! Boşlukta fare yok yazık ki, ama bir yarasa yakalayabilirdin, o da fare gibi bir şey. Yalnız, kediler yarasa yerler mi acaba?” Sözün burasında *Alice*’in uykusu gelmeye başladı, yine de kendi kendine, düşteymişçesine, “Pisi yarasa, pisi yarasa, pisi yarasa yer mi?” diye mırıldanıyordu; ara sıra da, “Yarasa pisi yer mi?” diyordu, çünkü her iki sorunun da karşılıklarını bilemedikten sonra, nasıl sorarsa sorsun fark etmezdi. Uykuya dalmak üzereydi, düş görmeye başlamıştı; düşünde, *Dinah* ile ele ele yürüyor, ciddi bir sesle ona, “Hadi *Dinah*, doğruyu söyle bana: Hiç yarasa yedin mi?” diye soruyordu ki ansızın tak, tak, güm, diye kamışlardan, kuru yapraklardan oluşmuş bir yığının üstüne yuvarlandı;

düşüş sona ermişti.

Alice'in hiç canı yanmamıştı; hemen fırlayıp ayağa kalktı, yukarı baktı, kapkaranlıktı; önünde başka bir uzun geçit vardı ve Beyaz Tavşan geçitte hızla uzaklaşıyordu. Yitirilecek vakit yoktu. Alice, rüzgâr gibi ileri atıldı, köşeyi dönerken, "Vah benim kulaklarım, vah benim bıyıklarım, amma da geç oldu!" diye söylenen Tavşan'a yetişti. Köşeyi dönerken tam arkasındaydı, ama şimdi Tavşan birden gözden kaybolmuştu. Kendisini uzun, basık, tavandan sarkan bir sıra lamba ile aydınlanmış bir dehlizde buldu.

Dehlizin her yanında kapılar vardı, gelgelelim hepsi kilitliydi; Alice bir uçtan bir uca bütün kapıları, karşı sıradaki kapıları da denedikten sonra üzüntü içinde orta yere çöktü, dışarı nasıl çıkacağını düşünmeye başladı kara kara.

Ansızın, üç ayaklı bir masa gördü; her yeri camdandı, üstünde küçücük altın bir anahtardan başka bir şey yoktu. Alice'in ilk aklına gelen şu oldu: Bu anahtar, kapılardan birinin anahtarı olabilir. Ama nerdee! Ya anahtar delikleri çok büyük geliyordu ya anahtar çok küçük; kısacası kapıların hiçbirini açamadı. Neyse ki, kapıları ikinci dolaşışında, o ana kadar görmediği alçacık bir perdeye rastladı; perdenin arkasında küçücük, iki karış boyunda bir kapı duruyordu. Küçük altın anahtarı deliğe soktu, sevinçten yüreği hopladı: Uymuştu!

Alice kapıyı itti; küçük bir geçit çıktı karşısına, fare deliğinden büyük olmayan bir geçit. Diz çöktü, baktı: Geçidin öbür ucunda, şimdiye kadar eşine rastlamadığınız güzellikte bir bahçe uzanıyordu. O kap-kara dehlizden kurtulmak, şu güzelim pırıl pırıl çiçek yataklarının, serin gözelerin arasında dolaşmak için nasıl can atıyordu, ama başı bile sığmıyordu eşikten. "Tutalım ki başım girdi," diye düşündü zavallı Alice, "omuzlarım girmeden neye yarar! Ne olurdu, bir gemici dürbünü gibi uzayıp kısalabilseydim! İşe nasıl

başlayacağımı bir bilsem, belki başarılıydım da.” (Anlıyorsunuz ya, Alice bir süredir öyle olağanüstü şeylerle karşılaşılıyordu ki, olmayacak şeylerin sayıca bir elin parmaklarını geçmeyeceğine inanmaya başlamıştı.)

Küçük kapının yanında dikilmekte hiçbir yarar yoktu, belki de başka bir anahtar ya da hiç olmazsa insanların gemici dürbünleri gibi nasıl uzayıp kısalabileceklerini öğreten bir kurallar kitabı bulabilirim diye içinden geçirerek yine masaya yürüdü. Bu kez bir şişe buldu masanın üstünde. “Az önce burada değildi, bu yüzde yüz,” diye mırıldandı. Şişenin boynuna bir kâğıt asılmıştı; güzel, kocaman harflerle “BENİ İÇ” yazılıyordu kâğıtta.

“İç beni” demek kolaydı, ama küçük Alice’in *bu konuda* acele etmeye hiç niyeti yoktu. “Yoo, önce bir bakayım üstünde ‘zehirlidir’ damgası varmı, yok mu?” Çünkü elleri yüzleri yanan, vahşi hayvanlara yem olan, başlarına buna benzer tatsız olaylar

gelen çocuklarla ilgili bir sürü güzel hikâyecik okumuştun: Neden oluyordu bunlar? Arkadaşlarından öğrendikleri basit kuralları *akıllarına getirmedikleri* için: Sözelimi kızgın demiri uzun süre tutarsan, elin yanar; bıçakla parmağını çok derin kesecek olursan, genellikle kanar; hele hele “zehirlidir” damgası taşıyan bir şişedeki sıvıdan kana kana içersen er geç miden bozulacaktır gibi kuralları Alice hiç unutmamıştı.

İyi ki şişede “zehirlidir” damgası *yoktu*. Alice hemen içindekinden tatmaya hazırlandı, ne kadar tatlı olduğunu görünce hemen silip süpürdü; kirazlı pasta, krema, ananas, kızarmış hindi, karamela ve tereyağı kızarmış ekmek karışımı bir tattı bu.

“Ne tuhaf bir duygu!” dedi Alice. “Bir gemici dürbünü gibi kısalıyorum sanki!”

Duygusu gerçekten doğruydun: Boyu bir karış olmuştu şimdi, o güzelim bahçeye açılan küçük kapıdan sığacak hale geldiğini görünce, yüzü sevinçle ışıdı. Yine de bir-iki dakika durdu önce, daha fazla kısalıp kısalamayacağını anlamak istedi; tedirgindi biraz. “Olur ya,” diyordu kendi kendine, “belki de kısala kısala yok oluveririm, tıpkı bir mum fitili gibi. O zaman neye benzerim acaba?” Gözünün önüne, söndürülmüş bir mumun alevini getirmeye çalıştı, böyle bir şeye hiç rastlamamıştı çünkü.

Biraz bekledi, yeni bir şeyler olmadığını görünce, bahçeye doğru koşmaya karar verdi; zavallı Alice! Ka-

pıya gelince bir de baktı ki küçük altın anahtarı unutmuş. Onu almak için masaya döndüğünde ne görsün? Anahtara erişmesi söz konusu değil. Camın arkasından anahtarı kolayca görebiliyordu; masanın ayaklarından birine tırmanmak için var gücüyle çalıştı, ama beceremedi; çok kaygandı, tırmanmaktan bitkin düşene kadar uğraştı, sonra oturdu, hüngür hüngür ağlamaya başladı.

“Hadi hadi, böyle ağlamanın ne yararı var!” diye azarladı kendini. “Hemen sussan iyi edersin!” Genellikle çok güzel öğütler verirdi kendine, ama öğütlerini sık tuttuğu söylenemezdi; bazen de öyle sertçe azarlardı ki kendisini, gözleri yaşlarla dolardı; hele bir keresinde, hatırlıyordu da, bir başına oynadığı bir kriket oyununda kendisine karşı hile yaptığı gerekçeyle kulaklarını yumruklamaya kalkmıştı, çünkü bu tuhaf çocuk kendini iki kişi olarak düşünmeyi pek seviyordu. “Ama şimdi iki kişiymiş gibi davranmanın ne yararı var!” diye düşündü zavallı Alice. “Aslına bakılırsa, doğru dürüst bir tek kişi bile edemem şu kalan kısmımla!”

Derken, gözüne, masanın altında duran küçük, cam bir kutu ilişti; üzerine kuş üzümleriyle güzelce “YE BENİ” yazılmış bir çörek buldu kutunun içinde. “Bari yiyeyim şunu,” dedi Alice, “boyum uzarsa, anahtara erişirim! Daha da kısalırsa, kapının altından geçirim, her iki durumda da bahçeye girebileceğim ya, ötesi beni ilgilendirmez!”

Ağzına bir lokma attı; heyecanla, “Hangisi olacak acaba? Hangisi?” diyor, bir yandan da elini başının üstüne tutarak hangi yöne doğru ilerlediğini anlamaya çalışıyordu; aynı boyda kaldığını görünce çok şaşıtı. Doğruyu söylemek gerekirse, insan çörek yiyince genellikle boyu değişmez, ne ki Alice olağanüstü şeyler beklemeye kendini öylesine alıştırmıştı ki, yaşamın böyle alışılmış biçimde sürmesi ona çok tatsız, çok anlamsız geldi.

Yemeyi sürdürdü; biraz sonra çöreği bitirmişti.

Lewis Carroll

ALICE HARİKALAR ÜLKESİNDE

Alice'le Harikalar Ülkesi'nde gezme ne dersiniz?

Sıradan, küçük bir kız olan Alice, günlerden bir gün yolda tuhaf giyimli bir tavşanla karşılaşır. Tavşan, randevusuna geç kalmamak için koştururken, Alice de onun peşinden bir deliğe dalar ve o anda kendini olağanüstü bir serüvenin içinde bulur. Küçük kız, inanılmaz kahramanlarla dolu Harikalar Ülkesi'ne girmiştir. Alice merakla ve heyecanla gezinmeye başlar; neler görür neler... Okuyun, bayılacaksınız!